

İlk keman derslerini Karl Berger verdi Erduran'a.

Evin İlyasoğlu son kitabı "Ayla'yı Dinler misiniz?"de ünlü kemancı Ayla Erduran'ın hayat hikayesini, Erduran'ın

ağzından yazılmış bir roman şeklinde anlatıyor. Ortaya çıkıyor ki uzun yıllar içinde dünyanın dört bir yanına yayılmış bu başarılı kariyerin arkasında sahneden inince yaşanan büyük bunalımlar da var

Erduran'ın teyzesi Nuriye piyanoda ve annesi Kadriye kemaniyla Büyükkada'daki evlerinde....

Ayla Erduran en son İstanbul Müzik Festivali'nin 30. yıl konserinde sahneye çıktı.

Gezam konuklara keman çalmaktı

Küçükken prenseslere, sanatçılara ve siyasetçilere keman çalan Erduran büyüyünce yaşama tutunmanın yolunu da kemanda buldu

MEFARET AKTAŞ
maktas@milliyet.com.tr

Müzik yazarı, müzisyen ve öğretim görevlisi Evin İlyasoğlu'nun on birinci kitabının adı "Ayla'yı Dinler misiniz?". İlyasoğlu bu kez Türk klasik müziğinin en önemli seslerinden birinin, ünlü kemancı Ayla Erduran'ın hayat hikayesini anlatıyor. Onun ağzından, bir roman şeklinde... Roman 1934'te İstanbul'da doğan Erduran'ın dahi çocuk müzisyen olarak anıldığı küçüklüğünden başlıyor. Daha o yaşlarda dünyanın dört bir yanında, en ünlü hocalardan dersler alıyor. Konser vermediği yer kalmıyor.

Ama Ayla Erduran hep çocukluğunu yaşayamamaktan şikayetçi. O günlerde çektiği sıkıntıları da hiç unutmuyor.

Her hafta sonu müzisyenler, prensesler, sanatçılar ve siyasetçilerden oluşan bir topluluğa çalmayı "Benim haftalık gezam bu konuklara çalmak. Tek eğlenceleri zavallı ben" diye anlatıyor. Çocukluğu ve gençliği yarışmalar ve ödüllere, Fransa, Amerika, Rusya ve İsviçre gibi pek çok ülkede geçiyor. Büyük başarıların ardından özel sorunları nedeniyle kariyerinde düşüş başlıyor. Kitabın en son paragrafında hayatının sıkıntılarını nasıl da yalnızca sahneye çıkarak kurtulabildiğini de şöyle anlatıyor Erduran: "Bana güçlükleri tanıttıran dış çevreme çok şey borçluyum..... Onlar bana kuşkuyla, sorgulamayı, kendime sahip çıkmayı ve kendimi savunmayı öğrettiler. Çocukluğumdan büyüttüler beni..... Yaşama tutunmanın yollarını el yordamıyla ve yine kemanımla buldum. Kulis karanlıksa, sahne aydınlıktı. Ölüm karanlıksa, sonrası aydınlıktı....."

Evin İlyasoğlu'nun kitabı Erduran'ın yükselişini ve düşüşünü, aşklarına bile değişmediği değerli Stradivarius'una olan sevgisini, Yehudi Menuhin'e olan büyük hayranlığını ve yakınlığını çok sade ve sürükleyici bir dille anlatıyor. Zaten Erduran'ın çok renkli ve unutulmaz anılarla dolu bir hayatı var. Tüm bu özellikleri kitabı klasik müzik dinleyicisi dışındaki okuyucu için de son derece tatmin edici kılıyor. İlyasoğlu, Erduran'ın hayatında kendisini neyin çektiğini anlatıyor:

■ "Ayla'yı Dinler misiniz?" önceki kitaplarınızdan farklı olarak bir roman. Neden?

Benim bütün kitaplarımda amacım klasik müzik gibi hep çatık kaşlı bilinen bir müziği daha popüler olarak gösterebilmek. Bugüne dek Cemal Reşit Rey, Necil Kazım Akses, İlhan

Usmanbaş gibi bestecilerin hayatlarını yazdım. Ama bunlar ikişer CD ilaveli, kapsamlı kitaplardı. Bestecilerin müzikolojik yaşantısına bakılıyordu. Ayla'yı bir roman olarak işlemek istedim. Amacım onun klasik müzikçi kimliğini araç edinerek daha geniş bir kitleye bu romanla ulaşmaktı. Ama bu Ayla'nın ağzından anlatılmış, tamamı gerçek bir romandır.

■ Onun hayatını roman yapan nedir?

Çok varlıklı bir ailede büyüyen, müthiş kabiliyetli bir çocuk. Fakat tabii hep odalara kapatılarak yaşamış. Hayatını, çocukluğunu yaşamasına hiç izin verilmemiş. Çünkü annesi kendisi kemancı olmak istiyor, olamayınca Ayla'yı kemancı yapıyor. Hiçbir çocukla oynamadan, hiç ilkokula gitmeden, hiçbir çocuk hastalığı geçirmeden büyüyor. Düşünebiliyor musun hayatı 10 yaşına kadar tamamen kapalı odalarda çalışarak ya da salonlarda, tanımadığı saygın kişilere konser vererek, çileler içinde geçiyor. Annesi dünyayı müthiş izliyor. En iyi hocalar

"8-9 yaşındayken Saray Sineması'nda onu dinlerdim"

■ Erduran'ın hayatı ile ilgili bir kitap yazmaya nasıl karar verdiniz?

Ben daha 8-9 yaşındayken Saray Sineması'ndaki konserlerde onu dinlediğimde hakikaten garip, çok farklı bir duyguya kapıldım. O başka bir sestir. İki yıl önce Borusan Orkestrası ile bir konser verdi. Beethoven'ın keman konçertosunu çaldı. Bu müzik değildi, şiir okuyordu Ayla. Onun ikinci bölümünü çalarken karar verdim Ayla'nın hayatını roman yapmaya. Kendisine söylediğim zaman havalara uçtu.

"Ayla'yı Dinler misiniz?" Evin İlyasoğlu'nun on birinci kitabı.

kimler? Onlar ne kadar iyi yetiştiriyor öğrencileri? Parisli bir besteci alıyor, oraya götürüyor. "Olmadı yetmez bu" diyorlar, hadi Amerikalı Galamian alıyor, dört yıl New York'a götürüyor. Derken müthiş hoca Francescatti ile çalışıyor. Ölene kadar Ayla'ya kol kanat geriyor. Sonra da Ayla'nın Rusya serüveni başlıyor. Dünyada bu kadar büyük hocalarla çalışmış bir virtüöz yoktur. Kitapta bu insanların da -mesela Erduran'ın erkek arkadaşı olan ünlü kemancı Henryk Szeryng'in de hayatlarından kesitler, hiçbir biyografide yer almayan öyküleri var. Bu yüzden inşallah hemen çevirisi yapılır.

■ Çocukluktan sonra nasıl devam ediyor kariyeri? Neden düşünse geçiyor?

Biliyorsunuz, sonra çok büyük bir tırmanışa geçiyor. Ama ailesinde ölümler oluyor. Bir cinayet var, teyzesi ve teyzesinin kızının ani ölümü... Kitapta cinayet olduğunu söyleyemedik, istemedi. Kitapta bir bölümde bu trajik ölümün nasıl hayatını alt üst ettiğini anlatıyor. Sonra geri gitmeye başlıyor. Dünyanın her yerinde verdiği o müthiş konserler duruyor. Elinde, çok az insana nasip olacak einsten müthiş bir Stradivarius kemani var bu arada. Mutlaka söz etmek gerek. O kemani kitap boyunca bir şahıs gibi yaşattık. Ayla'nın sevgililerini falan kıskanan bir keman oldu. Kariyerinin düşüşe geçtiği dönemde yoksulluklar, hacizler, çok kötü bir dönem yaşıyor. Şimdi son 10 senedir Türkiye'de yaşıyor. Oda müziği yapıyor. Çok usta bir hoca ayın zamanda. Bildiklerini başkalarına vermeye çalışıyor. ■